

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET
Postboks 8010 DEP
0030 OSLO

Dato: 29.06.2020
Saksref: 201803018-58
Deres ref.:
Side: 1 / 3

Vår saksbehandler: Nina Michalowska
Telefon:
Mobil: +47 45632022
E-post: Nina.Michalowska@banenor.no

Hensetting Ski syd og ny avgreining Østre linje. Anmodning om bruk av statlig reguleringsplan

Bane NOR har fått i oppdrag fra Jernbanedirektoratet å planlegge ny *Hensetting Ski syd og ny avgreining Østre linje*. I den forbindelse har kommunene Ås og Nordre Follo nylig avvist Bane NORs forslag til planprogram for reguleringsplan, og bedt om nytt utkast til planprogram som innebærer at matjord, kulturlandskap og naturområder ikke går tapt.

Bane NOR ser ingen tekniske og økonomiske muligheter for å etterkomme dette vedtaket, fordi tiltaket er vanskelig å anlegge uten slike konsekvenser. Vi anmoder derfor Samferdselsdepartementet om å be Kommunal- og moderniseringsdepartementet om å beslutte bruk av statlig plan for tiltaket, jf. plan- og bygningslovens § 6-4 andre ledd.

Bakgrunn

Det planlegges økt togtilbud syd for Oslo. Follobanen øker kapasiteten mellom Oslo og Ski, og Rutemodell 2027 vil gi et vesentlig bedre tilbud på strekningen og videre til Moss. Skal rutetilbudet fungere som vedtatt trengs økt toghensettingskapasitet (parkeringsplass) og ny avgreining for Østre linje.

Tiltaket som planlegges inneholder 30 hensettingsplasser som kan bygges ut i etapper, og en ny avgreining som vil øke kapasiteten på Ski stasjon, slik at tog fra indre Østfold kan benytte Follobanetunnelen uten at annen togtrafikk gjennom stasjonen begrenses. Dersom tiltakene ikke er bygget innen desember 2026 vil det medføre at Rutemodell 2027 ikke lar seg gjennomføre som forutsatt. Det innebærer blant annet at den forespeilede tilbudsutviklingen på Østfoldbanens Østre og Vestre linjer ikke lar seg gjennomføre. Prosjektet har derfor vesentlig nasjonal og regional betydning.

Hensettingsanlegg er viktige for effektiv drift av jernbanen, og planlegging av nye anlegg er generelt konfliktfylt. De er arealkrevende og må etableres i nærhet til stasjoner. Der er det ofte enten verdifulle natur- eller jordbruksområder eller attraktive områder for annen utvikling.

Kommunenes rolle

De berørte kommunene har vært tett involvert i prosjektet i mange år, og har de siste fem årene behandlet en rekke saker som vedrører prosjektet:

September 2015: Kommunene behandlet utredningen «Hensetting Østlandet - delrapport 3».

Ingen av rapportens 10 lokaliseringsforslag i Ski syd fikk kommunal støtte. Ås og Ski fremhevet behovet for vern av matjord, kulturlandskap og naturområder.

August 2016: Ekstern kvalitetssikring (KS1) av *KVU Østre linjes forbindelse mot Oslo*. Konsept 1 for Østre linje ble valgt, etter forutgående høring i blant annet kommunene. Det er dette konseptet som ligger til grunn for forslagene i planprogrammet.

Årskiftet 2018/2019: Kommunene behandlet planinitiativet. Bane NOR fikk tilslutning til å starte reguleringsprosess uten forutgående kommunedelplanprosess. Kommunestyrene stilte krav om vern av matjord, natur- og kulturlandskap som Bane NOR har lagt spesielt stor vekt på å etterkomme.

Juni 2019: Kommunene medvirket før utarbeiding og høring av utkast til planprogram. Ås kommune ble forelagt et notat med beskrivelse og vurdering av et omfattende antall alternativ før høring av planprogrammet. Ås foreslo ytterligere alternativer, både for hensetting og for ny avgrensning, og ønsket at alle alternativer i dagen skulle utgå. Bane NOR har vurdert forslagene fra Ås i et tilleggsnotat. Ski kommune (nå Nordre Follo) ønsket ingen tilsvarende forhåndsbehandling før høringen av planprogrammet, men ba om at begge notater skulle legges ved høringsutgaven av planprogrammet. Ønsket ble etterkommet.

I tillegg har det vært omfattende og løpende kontakt med kommunenes planadministrasjoner.

Offentlig ettersyn og behandling av forslaget til planprogram

Høsten 2019 la Bane NOR et forslag til planprogram for reguleringsplan ut til offentlig ettersyn og sendte det på høring til berørte kommuner og myndigheter. I planprogrammet foreslår Bane NOR å si 25 alternative hensettingsløsninger og 8 alternative avgrensningsløsninger ned til to løsninger for avgrensning med tilhørende hensetting. Disse er valgt ut blant annet med hensyn til vern av matjord, natur- og kulturlandskap, men også nasjonale interesser knyttet til prosjektets nytte, kostnader og gjennomførbarhet.

Etter mindre justeringer ble forslag til planprogram sendt kommunene Nordre Follo og Ås for behandling i mars 2020. Begge kommunene avviste i mai 2020 å fastsette programmet.

Krevende plansituasjon

Kommunene sier seg ikke fornøyd med at utkastet til planprogram også inneholder et alternativ i dagen, selv om dette i våre foreløpige vurderinger er 60-75 % rimeligere enn alternativet under bakken. Kommunene aksepterer altså ikke at forventet rimeligste alternativ i det hele tatt inngår i planarbeidet. Kommunene ønsker med dette også at løsninger velges allerede før konsekvensutredningen er utarbeidet.

Kommunene har, ved å kreve en løsning uten negative konsekvenser for matjord, natur- og kulturlandskap, stilt oss i en situasjon der vi ikke har grunnlag for å gjennomføre en planprosess med kommunene som planmyndigheter.

Viktige milepæler og avhengigheter

Skal tiltaket stå klart senest desember 2026 må reguleringsplan med KU være vedtatt senest våren 2022. Vi har nå lagt til grunn en prosess hvor det gjennomføres konsekvensutredning på et overordnet nivå for de to alternative linjene, og at valg av alternativ for videre planlegging baseres på denne.

Vi foreslår at valg av alternativ for videre planlegging gjøres i forbindelse med Kommunal- og moderniseringsdepartementets fastsetting av planprogram. Dette er i praksis tilnærmet den samme prosessen som er skissert i planprogrammet som har vært på høring, og vi vil gjerne drøfte innretningen på den overordnede konsekvensutredningen og det eventuelle behovet for å sende et nytt planprogram på høring.

Anmodning om bruk av statlig plan

Bane NOR ser ingen annen mulighet enn bruk av statlig plan for å få gjennomført planprosessen. Bane NOR anmoder derfor Samferdselsdepartementet om å be Kommunal- og moderniseringsdepartementet om å beslutte bruk av statlig plan, jf. plan- og bygningsloven § 6-4.

Med vennlig hilsen

Vibeke Aarnes
Konserndirektør
Infrastrukturdivisjonen

Björg Hilde Herfindal
Avdelingsdirektør
Planavdelingen

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Mottakere:

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

Kopi:

ÅS KOMMUNE

JERNBANEDIREKTORATET

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN

NORDRE FOLLO KOMMUNE

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Vedlegg:

Oversiktskart

Høyt alternativ

Lavt alternativ